

VARÁZSLÁSOK¹

A szemetet, a vizet naplement után nem vót szabad kiönteni. Naplement után a fürdővizet nem szabad vót kiönteni, mer az betegsítet hozott a házho.

A havibajos nő nem rakhatott el beföttet, megromlott vóna.
Nem szabad vót gyerekágyas asszony ágyára ülni, mer az betegsítet jelentett.

Ha a keresztútra ment, ráragadt a kilís [kelés].

Vót olyan, hogy mikor a templombú hazahozták a pólyást, egy-két fillér vót a pólyába dugva, ez szerencsét hozott.

Olyan is vót, hogy megrontották a tehenet vagy a tyúkot.

Engem Bálint Angyel nevelt fel. Azt mondta, hogy ha véres vót a tehén teje, akkor az ekevasat felforrósították, ütötték, oszt öntötték rá a tejet. Ez vót a gyógyítás.

Szemmel verni leghamarabb a pólyásbabát lehet. De aki tudja magárú, hogy ő szemmelverős, az, mikor bemegy az ajtón, az a küszöbön keresztet vet, leveszi a sapkáját vagy a kalapját. Akkor nem ártalmas.

Vót egy szomszédasszonyom, oszt az mondta, mikor az öregebb fiam kisgyerek vót, hogy ha nagyon megnézik, akkor a kombinétom aljával türegessem meg a szemit körü rögtön. Meg a száját. Mondom, mér? Aszongya, azér, hogy akkor elúzó a szemmelverést.

Aszongyák, hogy az tud szemmel verni, akinek a szemődöke összeér. Van olyan, aki nem tudja saját magárú, de van olyan is, aki tudja. Férfiak inkább a szemmelverősek.

Annak, akit szemmel megvertek, annak rossz álmai vannak, azt úgy lehet elhárítani, hogy azt kell elhívni, aki megverte, és akkor szentel vízzel keresztet kell rátenni, akkor elmúlik a szemmelverés.

Ólmot is olvasztottak. Tél vót, oszt az öreg Iványinak az onokája beleszakadt a Körösbe. Nem fült, de nagyon beteg lett a gyerek, úgyhogy nem vót magáná. A két fiú, akikkel lement csúrongálni [jégen csúszkálni], nem merete megmondani, hogy a gyerek beszakadt. Csavarták vizes ruhába, de félrebeszélte [lázálmában beszélt]. – El kell híni Vaszkó Kata néni. Az maj' megmondja, mi a baja. Úgy is vót. Elgyütt Kata néni, ólmot olvasztott egy kanálba, akkor a feje felett beleöntötte egy vizes tányérba. És kigyütt, úgyhogy látta Kata néni: - Ez a gyerek be akart fúlni a Körösbe. Itt a víz, itt van a gyerek feje. Ezt nekem az a fiú mondta el, akit kihúztak a vízbű. Mer meggyógyút.

A gyerekeket sokat kerülgette a betegség. Mikor elrontotta a gyomrát a kisgyerek, akkor verékkakit kellett összeszedni, vízbe eláztatni, oszt kilenc napon átal kilencszer megitatni vele.

Azt tartották, hogy a gólya gyomrával kell megitatni a gyereket, hogyha a gyomra fáj. Összedarálták a gólya gyomrát, úgy, mint a disznó gyomrát, amivel az édes tejet altatják. Elég az hozzá, hogy összedarálták, sóval összekeverték, osztán abbú adtak egy cseppet a gyerekeknek.

¹ Forrás: Endrődi füzetek 4. – Népszokások Endrődön

Sok fülfájós gyerek vót, úgyhogy a tetőn mindenki tartott fülfüvet. Húsos, vastag levele van, ki lehetett belülre nyomni a nedvessíget, bele a gyerek fülibe. Akkor ezt mondani háromszor: - Fáj a füled? Tartsd a füled! Fülfü csordú, füled gyógyú!

Gubucz nagyanyám ebbű főzte a teát: bodza, füge, jégcukor, fekete cukor. Ez olyan vót, mint a szirup. Mikor meg vótunk fázva, akkor itatta velünk.

Baltával, kaszával vágott sebet a gyopár levéllel mosták meg. Minden részt belefőzték a teába.

Pöffeteg gomba: akkora, mint egy dió, kerek. Mikor megérik, dohányszínű por van benne. Ezt a gombát kétféle vágtuk, oszt a sebre rászorítottuk, ruhával rákötöttük.

A sebre piros agyagot is tettek.

Ha a gyerek sárgaságos, azt mondták: - Nahát, ez megrontás. Akkor oszt libakakit kellett borba vagy vízbe eláztatni, avval itatni.

Ha kilises vót a gyerek, akkor szappanos, tejfeles tészalét csináltak, avval kötötték be. Kifakadt, kitisztút.

A beteg körömrre szappanos kovászt, vagy pisis agyagot tettek.

Ha kifújta a szél a lábunkot, lepisiltük.

Tyúksegg [tyúkszem, szemölcs] vót a kezemen. – Majd elimádkozzuk, kisjányom, mondta nagyanyám. Mondott tá néhány miatyánkot. Nem hasznát. Akkor lószőrrel elkötötte. Akkor mikor újhöld vót, ki kellett menni az ereszet alá, oszt akkor a sarkunkkal gödröt csinálni a földbe. – Pisilj bele! – aszonta nagyanyám. Oszt akkor avval a sárral be kellett kenni a tyúksegget, oszt mondani: - Amit látok, újújon, amit kenek, elmújon. De nem múlt el. Megyek az úcán, két öregasszony ült az árokpardon, fejtették a babot. Kérdik: - Ki jánya vagy? Hát a nagyanyád kicsoda? Mondom oszt. – Jaj, tudom mán, a félszemű Borcsa onokája vagy te, ugye? – Az. Úgy haragudtam én ezér – hogyhát most énrám kíváncsi, vagy a nagyanyámra?? Oszt mosmán én is oda jutottam, hogy mán a nagyanyját kérdezem: - Nagyanyádot mondjad, mán anyád is kevés. Elég az hozzá, hogy mondja az egyik öregasszony: - Jaj, kisjányom, mi lelte a kezed? – Tyúksegg van rajta. – No, ha az anyád kenyeret süt, akkor vegyé elő kilenc szem babot, fehérbabot. Oszt mikor fűt az anyád, állj a kemencének háttal, és akkor a babszemet hajítsd be a kemencébe. És akkor majd elmúlik. Úgy is vót. Hát egy reggel, mikor felébredtem, egy tyúksegg se vót a kezemen. Elmúlt a babtú.

Az én öcsémnek a szája szélin vót a szemölcs. Oszt akkor a csirke zúzóját, mikor mán megpucoltuk, annak a belső részivel meg kellett dörgölni újhöldkor, oszt mondani kellett: - Amit látok, újújon, amit dörgölök, elmújon, oszt akkor a zúját az ereszet alá kellett elásni. Vót, aki úgy múlászotta el a szemölcsöt, hogy szalonnabőrrel kilencszer körökerítette és közben kilencszer mondta a mondókát újhöldkor.

Vót, aki úgy múlászotta el a szemölcsöt, hogy a bal kezét ökölbe csukta, oszt elkezdte mondani: nem egy, nem kettő, nem három, nem négy, nem öt, nem hat, nem hét, nem nyóc, nem kilenc, akkor visszafele: nem kilenc, nem nyóc... nem egy – ez azt jelentette, hogy semmi ne maradjon a helyin. A végin keresztet raktak.

Vótak olyan gyógyító asszonyok, akik mindent tudtak. Vaszkó Kata néni a Bangó úcába lakott, nagyon sok füvet összegyűjtött, annyira tudta a füveket. Gyűttek hozzá Ványárú is, Kevibű is [Túrkeve]. Vót neki nadály [pióca] is, egy fazékba hordozta, aki beteg vót, annak a hátára vagy a nyakára tette. Mink, gyerekek irtóztunk ettű. Imádkozott, keresztet vetett, ez vót a ráolvasás. Nem sokat mondott, inkább a füveket főzte, csináta a kenőcsököt.

Juliska, az javasasszony vót, meg Rózsa bácsi, az is járt gyógyítani a házakho. Marcsó néni, az füvesasszony vót. Liszka Bözse néni, az meg gyógyító asszony vót. Tera néni a Kis úcába, az meg elvezette a pockot [kiirtotta]. Nálunk szószék [szuszék] vót, abba vót a búza, a komrába vót beépítve. Oszt belekötözött a pocok. Oszt ez a Tera néni egy véka búzáér elvezette a pockot, többet nem gyűttek vissza.

